

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

9. De remedijs erga ea, quæ in Missa accidunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

tisfactione, & fructu ex opere operato, cum ad hoc sustentationem acceperit ab eis. Nauar. c. 25. num. 95. vbi tenet contra Soto, qui lib. 9. de iust. qu. 3. art. 1. tenet, quod pauper potest saltem duas elemosynas recipere pro vna missa ad sustentationem: sed contrarium dicit cum Nauar. non enim perdit ius ille ob istius paupertatem, nec Missa ordinata est ad sustentationem. Vide Tabie. ver. b. Restitutio §. 32. Nota tamen quod cum pro aliquo celebratur in particulari, vel aliquibus, non excluditur pars valoris, quæ ex intentione Ecclesiæ applicatur alijs, vt diximus, nec excluditur etiam pars quædam, quæ Sacerdoti obuenit: ita vt merito diuidi possit valor in tres partes: in gradum communem, qui ea intentione Ecclesiæ applicatur, etiam gratis, si ipsi sint dispositi: & gradum proprium Sacerdotis: & medium, qui ex intentione Sacerdotis potest sibi, vel alijs applicari.

De remedijs erga ea, quæ in Missa accidunt.

CAPVT IX.

Multa accidere possunt in Missa pericula, quibus prompta debet celebrans habere remedia: quamuis autem multa ista sine, ad aliqua tamen principalia reduci possunt, per quæ de alijs, si quando accidunt, poterit iudicari.

Primum periculum est, cum in altari Sacerdos impeditur, quo minus possit sacrificium absoluere, vel quia moritur, vel quia fit demens, vel quia morbo aliquo prosecutionem impediende corripitur. Et tunc cum distinctione oportet respondere: vel enim illud accidit ante consecrationem, vel post. Si ante, non debet alius Sacerdos perficere: at vero, si est post consecrationem, tunc Sacerdos alius potest substitui, qui absoluat, continuando a parte relicta ab alio. Hoc enim habetur 7. q. 1. can. nihil, ex Concilio Tolitano: in quo casu potest Sacerdos, etiam non ieiunus, tale sacrum perficere: Syluest. verb. Eucharistia 2. §. 12. tenet quod debet esse ieiunus. Oppositum tenet Soto in 4. dist. 13. quæst. 2. art. 6. cum non adest alterius copia. Minus enim est hoc præceptum de ieiunio, quam de sacro perficiendo. Attendatamen quod in Concilio non ponitur obligatio Sacerdoti, vt faciat, sed tantum facultas conce-

ditur.

ditur. Vnde fit, si esset Sacerdos concubinarius ibi, vel alius peccato mortali existens, nisi esset aliquod scandalum graue, quod sequeretur ex omissione sacri imperfecti, non debet celebrare: quod si virgeat scandalum, tenetur habere contritionem, immò etiam confiteri, si fieri possit. In eo tamen casu alius non existens in conscientia peccati mortalis tenetur celebrare. Quòd si illud sacramentum maneret imperfectum, tunc sacramentum debet reponi in sacrario; & similiter sanguis, donec altera die ab alio Sacerdote sumatur. Quòd si interim species vini corrumpantur, tunc corruptæ debent effundi in piscinam.

Alterum periculum est, cum aliquis in sacro recordatur cuius commissi peccati, cuius non habuit poenitentiam, nec illud est confessus; vel recordatur se non esse ieiunum, tunc adhuc eadem distinctione oportet procedere. Si enim post consecrationem, debet poenitere, & prosequi, quamuis peccatum, cuius recordatur, sit graue, etiam cum excommunicatione, vel irregularitate. Nec inde contrahit censuram, vel peccatum, si oblitus fuit inculpabiliter: si verò est ante consecrationem, tunc si tantum est peccatum, potest poenitere, & celebrare: tamen si est excommunicatus, vel irregularis, & non ieiunus, debet recedere, nisi sequatur scandalum circumstantium.

Tertium est, quando aliquid incidit in sanguinem, impediens sumptionem, quod tripliciter potest esse.

Aut est venenum; quod appositum fuit ignorante Sacerdote, & post consecrationem est admonitus; tunc non debet sumere, sed nouum vinum apponere, & consecrare. Illud autem conseruandum est in sacrario, donec species corrumpantur, & corruptæ in piscinam proijciendæ sunt.

Secundo potest etiam esse quòd aliquid aliud venenosum incidat, & similiter est tunc faciendum.

Tertio potest esse quòd aliquid aliud incidat non venenosum, & tunc, si est animal horrorem incutiens, vt vespa, vel quid simile, est extrahendum, & lauandum, & lorio sumenda post sanguinem; animal autem comburatur, & cineres in loco sacro seruentur. Quòd si non est animal horribile, vt pulix, vel musca parua, deglutatur cum sanguine: si tamen hæc omnia accidunt ante consecrationem, poterit effundere tale vinum, & nouum apponere.

Quartum est, cum Sacerdos in altari recordatur se non appuisse aquam vino: tunc, si est ante sanguinis consecrationem,

debet

debet apponere ; si verò post, nullo modo: nec enim est de essentia sacramenti. Quòd si vinum non esset appositum, tunc necessariò esset apponendum ; quamuis post verba consecrationis, quæ iterum sunt repetenda : & hoc etiam fiet, etiam si sit postsumptionem hostiæ, quamuis aliqui velint, quòd debet etiam noua poni hostia consecranda ; sed non est necessarium. Vide can. 32. Concil. Constant. vbi dicitur esse traditio à Iacobo fratre Domini, quòd vino apponeretur aqua.

Quintum est, quando accidit aliquod miraculum, quòd corpus appareat post consecrationem in specie carnis, aut sanguinis in propria specie, tunc certissimum est, non debere sumi, sed conseruari in sacrario; tamen non obligatur Sacerdos ad nouam consecrationem, vt habet S. Thom. 3. p. q. 82. art. 4. quia miraculum liberat ab obligatione perficiendi Sacramentum. Nam, vt ibi dicit Caietanus, potest, si vult, iterum consecrare.

Sextum est, cum aliqua sanguinis gutta cadit : tunc multipliciter potest accidere hoc, de quo vide de consecratione dist. 2. can. si per negligentiam, vbi præciditur, quòd si cadat, idque per negligentiam, in tabulam, lambam, & radat tabulam : si in terram, comburat terram ; & cineres seruentur in loco sacro, & pæniteat diebus quadraginta: si verò cadit super altare, sorbeat, & pæniteat tribus diebus. Si supra primum linteam, & perueniat ad secundum, quatuor diebus : si vsque ad tertium, nouem diebus: si vsque ad quartum, viginti, & tunc linteam lauetur ter, & lotio recondatur iuxta altare, vel fumatur à ministro. Modò solet abscindi illa pars lintei, & comburi, & cineres seruari. Ista pænitentia imposita erat ieiunij, & abstinentiæ celebrando, sed non est modò in vsu ; licet grauius peccet, cui id ex negligentia accidit, vt in eadem dist. dicitur de vomitu. Cui enim vomitus accidit per ebrietatem, vel voracitatē, si clericus est laicus, pæniteat quadraginta diebus : si monachus septuaginta: si Episcopus, nonaginta. modò non est in vsu pænitiæ; sed est graue peccatum sic accidere. Quòd ex infirmitate, olim pænitebat septem diebus, modò non : sed est peccatum, quando timebatur probabiliter vomitus, & celebravit. Cum autem accidunt ista tria, tunc quærendæ sunt particulae, si quæ possunt inueniri, & conseruandæ in sacrario.

Rursus septimò, contingit aliquando vt hostia cadat à manu in calicem, ante fractionē, vt nulla possit fieri fractio pro-

pter

pter humiditatem hostiæ, tunc continuandum est sacrificium, & si aliquod verbum, quod in sacrificio reperitur, si commode possit fieri, tunc saltem in residua parte debent fieri signa, & fractiones.

Octauum aliquando circa verba accedit, ut proferens potius obliuiscatur, an talia protulit. Quod si est aliquod verbum, quod ex alijs, præter verba consecrationis, postquam iam alia verba successerunt, non est curandum reperire. Tamen de verborum consecrationis difficultas est, & non quodcumque dubitauerit, ut reperantur, nam multa proferuntur certo ex viuorum non meminimus an fuerint prolata, si supra id reflectamus. Vnde scrupulosi debent multum quiescere in hoc: licet non recedant, non ob id statim repetenda sunt. Cum tamen alicui videtur certum multum, se non dixisse, & valde probabiliter dubitat, potest repetere sub conditione, nec est vitiosum periculum, licet accidat quod semel proulerit.

Nonnum tandem accidere potest aliquid impediens, ne consumatur sacrificium, ut si, celebrante Sacerdote, adueniat aliquis ipsum volens occidere, vel inimici, seu hostes in prælio, in domo corruat, & tunc, si est ante consecrationem, potest recedere; si vero post, licet ei statim consumere. Quod si non recedat, poterit Sacramentum cum corporalibus extrahere. Quod si non, aliqui dicunt, quod subeat mortem: sed ego non credo, quia nulla ratio, nec textus id probat, sed licet ei discedat, nam si permaneat, occiditur, & adhuc sacrificium manet imperfectum: melius ergo est, quod maneat sic, & saluetur homo. Attende tamen, quod si aliquis in contemptum iudei vellet eum occidere, si à sacro non desisteret, tunc teneatur propter fidem continuare, & mori, non solum post consecrationem, sed etiam ante. Hi sunt casus, qui frequentiores sunt in hac parte.

Quid diuinum officium dicatur.

CAPVT X.

Sacerdotis officium primum, non solum sacrificare, sed etiam officium diuinum persolvere, esse diximus. Tractatum est de sacrificio, nunc de officio tractare oportet. Atque illud primo se offert explicandum, quid sit diuinum officium.

Vide